



23.11.2022

Ärende/22

§ 299

Ledamoten Laura Korpinens motion om att bevara lindarna vid Munksnäs allén och Hoplaksvägen

HEL 2022-005403 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Tanja Sippola-Alho, stadssekreterare, telefon: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuustoaloite 13.04.2022 Korpinen Laura Munkkiniemen puistotien ja Huopalahdentien lehmukset säilytettävä

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Laura Korpinen och 15 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden överger sina planer på att fälla lindarna vid Munksnäs allén. Även lindarna vid Hoplaksvägen bör bevaras. Lindarna vid Munksnäs allén planterades först efter kriget och lindarna vid Hoplaksvägen ännu senare. För att vara lindar är de alltså relativt unga.

Lindalléerna är en väsentlig faktor i områdets charm och ökar kännbart trivselen bland invånarna. Att hänvisa till en "istandsättning" av gatorna är inte ett tillräckligt skäl att fälla träden, som knappt nått sin fulla längd. Det är inte normalt att man konstant letar efter murkna ställen i träden vid Munksnäs allén, utan faktum är att man med vett och vilja söker efter skäl att upprepade gånger gallra bland träden. Jämfört med andra träd i Helsingfors löper träden vid Munksnäs allén och Hoplaksvägen inte någon större risk att falla.

Husen på båda sidorna av Munksnäs allén ger träden ett utmärkt skydd mot vinden jämfört med exempelvis träden i Brunnsparken. Om gall-



ringen fortsätter blir de träd som lämnas kvar mer utsatta för vinden eftersom de inte längre skyddas av varandra. Planerna på att fälla träden och de upprepade gallringarna motsvarar inte stadsbornas önskemål och bör därför överges.

Stadsmiljönämnden har gett ett utlåtande om motionen.

Om de planer för byggande som gäller gatorna som nämns i motionen

Såväl Munksnäs allén som Hoplaksvägen finns med i Eliel Saarinen's Munksnäs-Haga-plan från 1915. Planen är historiskt betydelsefull och utgör en del av Bredvikens kulturmiljö, som är en värdefull kulturmiljö på landskapsnivå. I stadens egen inventering klassificeras området som en värdefull miljö av första klass. Munksnäs allén hör till de delar av Saarinen's detaljplan där slutresultatet bäst motsvarar visionen. Lindallén i fyra rader utgör till sin komposition en unik helhet i Helsingfors.

Det har beräknats bli aktuellt att planera en ombyggnad av Munksnäs allén inom tio år. När planeringen inleds beror också på kommande trafikarrangemang och om kommunaltekniken behöver förbättras. Munksnäsbanan, som ska göra cykeltrafiken mellan västra Helsingfors och centrum smidigare, ska löpa igenom området. Dessutom planeras en sanering av en vattenförsörjningsledning på gatan.

Vad träden på Hoplaksvägen beträffar fortsätter gatuområdet planeras som en del av planeringen av Västra boulevardstaden (Vichtisvägen–Hoplaksvägen). Enligt dispositionsplanen för boulevardstaden, som godkändes 2019, föreslås att en snabbspårväg ska byggas på Hoplaksvägen. Byggandet kommer att påverka de nuvarande träden och trädraderna på gatan.

För närvarande utarbetas en detaljplaneändring för gatuområdet. Staden strävar efter att bevara en del av de nuvarande träden, men förutsättningarna för detta blir klarlagda först vid den noggrannare gatuplaneringen. Utöver snabbspårvägens läge måste även trafiksäkerheten och säkerheten kring spåren och spårelektriciteten beaktas i planeringen av en gata med både spårväg och träd. Staden fattar beslut om vad som ska göras med träden i flera olika skeden allteftersom byggandet av snabbspårvägen framskrider. Enligt nuvarande beräkningar kommer spårvägen att byggas i slutet av detta decennium.

Bedömning av trädens skick

Som markägare bär staden ansvaret för att träden vid gatorna inte utgör en säkerhetsrisk och är skadeståndsskyldig vid eventuella olyckor. De gamla trädens skick bedöms för att de ska kunna bevaras på ett säkert sätt. Med hjälp av regelbundna bedömningar av skicket kan man



värna om gamla träd i stadsmiljön så länge som möjligt. Träden undersöks av utbildade arborister, trädvårdare. Stadsmiljösektorn beställer bedömningar av både stadens egna och externa arborister. Utifrån bedömningen gör arboristerna upp en vårdplan för träden.

Arboristerna undersöker yttre riskfaktorer i träden, som förekomsten av rötsvamp, sprickor, håligheter, farliga grenar eller andra fel. Dessutom granskar de störningar i omgivningen, framför allt i trädens rotsystem eller i närheten av det, som exempelvis grävningar och återfyllnad.

Nämndens svar hänger samman med en utförlig utredning om Munksnäs trädalléers historia. Utredningen visar att det nu för tiden växer cirka 169 träd vid Munksnäs allén, vilket innebär att endast cirka 60 % av det ursprungliga antalet finns kvar. I enlighet med den ursprungliga planen har träden planterats tätt och beskurits kraftigt, och rotsystemets jordmån har eroderats. Allt detta har påverkat träden och har som följd att deras skick konstant måste följas upp och skadade träd eller grenverk tas bort.

Svar på motionen

Planeringen av en eventuell förnyelse av träden på Munksnäs allén och Hoplaksvägen har inte inletts än, så inga beslut om vad som ska göras med träden har fattats och inga planer beretts i växelverkan.

I all planering som rör Munksnäs allén strävar staden efter att beakta områdets historiska specialvärden så att raderna av träd på allén fortsättningsvis bidrar till en högklassig stadsbild. På Hoplaksvägen spelar innehållet i detaljplanen för snabbspårvägen, den gatuplan som utarbetas utifrån denna samt hur dessa planer verkställs en avgörande roll.

Med hänvisning till de planer för byggande som nämnden föreslagit för dessa gator konstaterar stadsstyrelsen att det ser ut att bli svårt att bevara alla nuvarande träd, men att målet bör vara att i så hög grad som möjligt också bevara de nuvarande träden.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter (gäller de fullmäktigemotioner som lämnades in senast 30.4.2022).

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Tanja Sippola-Alho, stadssekreterare, telefon: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Bilagor



23.11.2022

Ärende/22

- 1 Valtuustoaloite 13.04.2022 Korpinen Laura Munkkiniemen puistotien ja Huopalahdentien lehmukset säilytettävä

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 07.11.2022 § 759

HEL 2022-005403 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 16.08.2022 § 416

HEL 2022-005403 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Valtuustoaloitteessa esitetään, että kaupungin tulee luopua suunnitelmista kaataa Munkkiniemen puistotien ja Huopalahdentien lehmukset katujen peruskorjauksen yhteydessä. Aloitteessa myös esitetään kritiikkiä kaupunkiympäristön toimialan toteuttamien puiden kuntoarviointien tarpeellisuudesta Munkkiniemen puistotiellä.

Kaupunkiympäristölautakunta totesi, että Munkkiniemen puistotien ja Huopalahdentien puurivien uudistamista koskeva suunnittelu ei ole vielä alkanut, eikä puurivien toimenpiteistä ole vielä vuorovaikutettuja suunnitelmia tai päätöksiä.

Munkkiniemen puistotie ja Huopalahdentie esiintyvät molemmat Eliel Saarisen vuonna 1915 laatimassa Munkkiniemi–Haaga-



suunnitelmassa. Se on historiallisesti merkittävä suunnitelma ollen osa maakunnallisesti arvokasta Laajalahden kulttuurimaisemaa. Alue on luokiteltu ensimmäisen luokan arvoympäristöksi Helsingin kaupungin omassa inventoinnissa. Munkkiniemen puistotie on yksi Saarisen asemakaavan parhaiten toteutuneista osista. Nelirivinen lehmuskujanne on istutussommitelmansa puolesta hyvin ainutlaatuinen kokonaisuus Helsingissä.

Kaupunkiympäristön toimiala tulee Munkkiniemen puistotietä koskevissa suunnitteluratkaisuissa huomioidaan alueen historialliset erityisarvot siten, että puistotien puurivit säilyvät kaupunkikuvallisesti korkealaatuisina. Huopalahdentien puurivien osalta kaupunkiympäristön toimiala jatkaa katualueen suunnittelua osana Läntisen bulevardikaupungin (Vihdintie–Huopalahdentie) suunnittelua. Puurivien toimenpiteet ratkaistaan vaiheistettuna pikaraitiotien rakentamisen tahdissa.

Munkkiniemen puistotien peruskorjauksen suunnittelu on arvioitu tulevan ajankohtaiseksi kymmenen vuoden kuluessa. Puiden kunnan lisäksi suunnittelun käynnistymiseen vaikuttavat tulevien liikennejärjestelyjen ja kunnallistekniikan parantamisen tarpeet, joiden suunnittelu on tarkoitus ajoittaa samanaikaiseksi puiden toimenpiteiden suunnittelun kanssa. Alueen halki on linjattu Munkkiniemen baana -hanke, joka parantaa läntisen Helsingin ja keskustan välisen pyöräliikenteen sujuvuutta. Lisäksi kadulle suunnitellaan vesihuoltolinjan saneerausta.

Huopalahdentien suunnittelu on osana Läntisen bulevardikaupungin (Vihdintie–Huopalahdentie) suunnittelua. Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi vuonna 2019 bulevardikaupungin kaavarungon, joka toimii lähtökohtana sinne laadittaville asekaavoille ja asemakaavan muutoksille. Kaavarungossa Huopalahdentielle esitetään pikaraitiotietä, jonka rakentaminen tulee vaikuttamaan kadun nykyisiin puihin ja puuriveihin. Tällä hetkellä on käynnissä katualueen asemakaavamuutoksen laatiminen. Osa nykyisistä katupuista pyritään säilyttämään, mutta säilyttämisedellytykset varmistuvat vasta tarkemmassa katusuunnitteluvaiheessa. Toteutus ja sitä kautta puille tehtävät toimenpiteet vaiheistuvat pikaraitiotien rakentamisen tahdissa. Tällä hetkellä rakentamisen arvioidaan ajoittuvan kuluvan vuosikymmenen lopulle.

Puiden kuntoarvioinnit muodostavat Helsingin katu- ja puistopuiden hoidon perustan

Puiden kuntoarvioinnin ensisijaisena tarkoituksena on kaupunkiympäristön turvallisuuden varmistaminen. Helsingin kaupungilla on maanomistajana vastuu omistamiensa alueiden turvallisuudesta: kaupunki vastaa huolimattomuudellaan aiheuttamista vahingoista vahingonkorvauslain 2 luvun 1 §:n mukaisesti. Laki koskee myös vaarallisia pui-



ta, jotka tulee poistaa ennen kuin ne aiheuttavat henkilö- tai omaisuusvahinkoja.

Puiden kuntoarvioinnit mahdollistavat vanhojen puiden turvallista säilyttämistä, sillä juuri säännöllisten kuntoarviointien avulla vanhoja puita voidaan kaupunkiympäristössä vaalia mahdollisimman pitkään. Kuntoarviointeja tekevät koulutetut arboristit, puunhoitajat. Kaupunkiympäristön toimiala tilaa puiden kuntoarviointeja kaupungin omilta, mutta myös ulkopuolisilta arboristeilta. Kuntoarvioinnin perusteella arboristit laativat puille hoitosuunnitelman. Toistuvien kuntoarviointitietojen ja hoitosuunnitelmien perusteella pitkällekin lahonneita puita voidaan säästää hoitotoimenpiteillä, jotka suunnitellaan tapauskohtaisesti puuyksilöittäin. Kuntoarviointitietoja hyödynnetään myös katu- ja puistosuunnittelun lähtötietoina. Suunnitteluratkaisujen laatimista helpottaa, jos puiden kuntotietoja on saatavissa pidemmältä ajalta.

Kuntoarviointi perustuu puun ja sen kasvuympäristön silmävaraiseen arviointiin. Tarvittaessa käytetään lahontutkimiseen kehitettyjä erikoislaitteita, kuten Picus-tomografia ja lahoporaa. Puusta tutkitaan ulkoiset riskitekijät, kuten lahottajasienten esiintyminen, halkeamat, onkalot, vaaralliset oksat tai muut vioitukset. Lisäksi kiinnitetään huomiota puun kasvuympäristöön, erityisesti juuristoalueella tai sen läheisyydessä häiriötekijöihin, kuten kaivuihin tai maantäyttöihin. Vanhat puut ovat yleensä jossain määrin lahoja. Pelkkä lahon toteaminen ei aina edellytä puun poistamista turvallisuussyistä. Lahon olemassaolo voidaan puusta todeta usein vain tutkimuslaitteiden avulla. Lahon aiheuttaman riskin arviointi on myös haastavaa, sillä lahon eteneminen kestää yleensä vuosikausia, jopa kymmeniä vuosia. Elävästä puusta on haasteellista määrittää, kuinka nopeasti laho etenee kriittiseen pisteeseen, missä puusta tulee vaarallinen. Lahon etenemistä seurataan toistuvilla kuntoarvioinneilla.

Munkkiniemen puistotien lehmusten kuntoa on seurattu pitkään

Helsingin kaupungin kunnossapito on säännöllisesti vuodesta 2000 lähtien selvittänyt Munkkiniemen puistotien lehmuskujanteiden puiden tilaa niiden heikentyneen kunnon vuoksi. Vuonna 2000 kujanteen puita hoitoleikkauksessa huomattiin, että niiden joukossa oli paljon huonokuntoisia puita. Vuonna 2003 puut kuntoarvioitiin, jonka seurauksena kujanteesta poistettiin vaaralliset puut ja osalle puista tehtiin latvuston pienennysleikkaus tuulenkaatojen ehkäisemiseksi. Poistettuja puita oli noin 30.

Puukujanteiden tilan heikentyessä seuranta on jouduttu tarkentamaan. Kaikkien puiden kuntoarviointi toistettiin vuosina 2012 ja 2019. Uusien riskihavaintojen seurauksena vaarallisia puita poistettiin vielä 10 lisää. Latvuston pienennysleikkauksia on myös jouduttu toistamaan,



viimeisin vuonna 2021. Leikkauksia jatketaan myös syyskesällä 2022. Kunnossapito käyttää näihin viime ja tämän vuoden latvuston pienennysleikkauksiin yhteensä 70 000 euroa.

Syy yksittäisten puiden huonosta kunnoista johtuu puurivien historiasta. Lehmuskujanteen ensimmäiset puut istutettiin 1920-luvulla, ja istutuksia jatkettiin 1930-luvulla. Lehmuskujanteen puut suunniteltiin Helsingin nykykäytäntöön verrattuna varsin poikkeuksellisesti muotoon leikattaviksi. Tästä syystä puut on istutettu tiheään istutusvälin ollessa vain 5 metriä. Lehmuksia hoidettiin tavoitteen mukaisesti leikkaamalla ainakin vuoteen 1939 asti, esimerkiksi latvat katkaisemalla. Puiden leikkaaminen lopetettiin sodan aikana. Kun leikkaamisesta luovuttiin, puut pääsivät kasvamaan nykyiseen, vapaaseen muotoonsa. Puiden leikkaushistoria on vaikuttanut niiden kuntoon. Latvan katkaisukohta näkyy rungoissa edelleen. Suurin osa puistotien vanhoista lehmuksista on lahon etenemisen vuoksi onttoja, sillä varhainen ja voimakas leikkaaminen on aiheuttanut puihin leikkaushaavoja, joiden kautta laho on saanut alkunsa.

Myös liikenne on aiheuttanut puiden kunnon heikentymistä. Vielä joitakin vuosia sitten reunariveissä olevia puiden välejä käytettiin säännöllisesti autojen pysäköintiin. Tämä aiheutti tiivistymistä puiden kasvualustaan ja kolhuja niiden tyville. Lisävahinkojen estämiseksi puurivien suojaksi rakennettiin matalat suoja-aidat, jotka estävät autojen pysäköinnin puiden väliin.

Munkkiniemen lehmuskujanteita ei enää täydennetä, sillä nykyiset kasvulosuhteet kadulla ovat istutettaville nuorille puille liian vaikeat. Kasvutila on täysikasvuksille lehmuksille riittämätön latvuston tilantarpeen ja kasvualustan tilavuuden puolesta. Lisäksi kasvualustat ovat tiivistyneet ja köyhtyneet, joten ne tulee uudistaa perusteellisesti. Kunnostaminen edellyttää kaivamista puiden juuristoalueella, mikä puolestaan vahingoittaa olemassa olevien vanhojen puiden juuria entistään.

Puurivit näyttävät vielä kohtuullisen hyviltä, vaikka alkuperäisestä istutussommitelmasta puuttuu jo noin 40 % puista. Tällä hetkellä puistotiellä on jäljellä 169 puuta. Näistä lähes puolet tarvitsee säännöllistä seurantaa ja leikkauksia. Munkkiniemen puistotie on kunnossapidon kannalta korkean riskin aluetta jalankulkijoiden ja läpikulkevan raitiotieliikenteen intensiivisyyden vuoksi. Puiden säännöllisten kuntoarviointien ja niistä seuranneiden toimenpiteiden ansioista vahinkoja ei ole sattunut, ja lehmusriveissä on voitu säilyttää kujannevaikutelman kannalta merkittävä määrä puita. Vaaralliset ja leikkausta edellyttävät puut löydetään kuitenkin vain puiden kuntoa seuraamalla, eikä kuntotutki-



23.11.2022

Ärende/22

muksista voida luopua, koska niiden avulla löydetään turvallisuussyistä poistamista edellyttäviä puita.

Huopalahdentien lehmusrivien toimenpiteet määräytyvät pikaraitiotien rakentamisen vaatimusten mukaan

Läntisen bulevardikaupungin Huopalahdentien osuus alkaa Munkkiniemen aukiolta ja päättyy Vanhaan Viertotiehen. Kaupunkiympäristölautakunnan vuonna 2019 hyväksymässä kaavarungossa bulevardikaupungissa Huopalahdentietä ja Vihdintietä pitkin kulkee pikaraitiotie. Huopalahdentien katualueen kaavahankkeessa tutkitaan muun muassa pikaraitiotien tilavarauksia, jotka vaikuttavat keskeisesti nykyisten lehmusrivien säilyttämismahdollisuuksiin. Pikaraitiotien sijainnin lisäksi raitiotien ja puiden yhteensovittamisessa on huomioitava liikenne-, rata- ja ratasähköturvallisuus. Nämä kaikki näkökohdat asettavat vaatimuksia sille, kuinka lähellä pikaraitiotietä puita voidaan säilyttää tai kuinka lähelle niitä voidaan istuttaa.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Minna Terho, suunnitteluasiantuntija: 310 39527
minna.terho(a)hel.fi